

אילן: כל אילן שהעול שעל השוורים החורשים כובשו [מכופף אותן] תוך כדי החרישה, והאילן אינו עומד בפני השור – לא הוא שוור, אינו נכלל באילנות ששייר המוכר לעצמו, כיון שאינו נחשב אילן.

כל אילן שאין העול כובשו שהאילן חזק מספיק ועומד בפני השור, – הוא שוור נכלל באילנות ששייר המוכר לעצמו, כי נחשב אילן.

אמנם, אם אין אילנות אחרים חוץ מאילנות קטנים אלו, וודאי שייר אילנות אלו, וכמו באופן שיש רק דקלים, שאנו אומרים ששייר את הדקלים אף שבסתם אינם נקראים אילן⁽¹⁾.

ומבארין: ולא פליגי, רב ושמואל אינם חולקים באיזה שיעור נחשב אילן, אלא הם דיברו בסוגי אילנות שונים.

הא דברי רב שנתן שיעור לאילן כל שעולים עליו בחבל ללקט פירותיו, נאמר בדיקלי בעץ דקל, הא דברי שמואל שנתן שיעור לאילן כל שאינו נכבש על ידי השור החורש, נאמר באילני, בשאר אילנות, ששיעור עליה בחבל ללקט את הפירות אינו שייך אלא בדקל, כי בכל שאר אילנות עולים ללקט את הפירות על ידי הענפים המתפצלים לכל עבר, בלא חבל, וכן השיעור של כבישת האילן על ידי השור החורש, יש לומר שאינו

אילנות וגם דקלים – מכר את השדה לבר מאילני, חוץ משאר אילנות, אבל את הדקלים לא שייר לעצמו, כיון שבסתם אין שמם אילנות.

ואם אין בשדה אלא רק גופני ודיקלי גפנים ודקלים – אנו אומרים שמכר את השדה לבר מגופני, חוץ מהגפנים, אבל את הדקלים לא שייר לעצמו, שהיות ואמר ששייר את "האילנות" אנו מפרשים שכוונתו רק לגפנים שהם יותר קרובים להכלל באילנות מאשר דקלים.

אמר רב: אם אמר המוכר ללוקח שמוכר את השדה חוץ מהאילנות שבה. רק אלו הנקראים אילנות שייר לעצמו, לכן, רק כל אותם אילנות שעולין לו [עליהם] בחבל ללקט את הפירות, הוא שוור, נכללים באילנות ששייר המוכר לעצמו, כי רק אלו נחשבים אילן, אבל כל האילנות הקטנים שאין עולין לו בחבל ללקט את הפירות, כיון שהם נמוכים – לא הוא שוור, שאין הם נחשבים אילן, ובגמרא לקמן יבואר שמדובר בדקלים, שדרכם להיות גבוהים מאוד, והפירות שלהם נמצאים בראשם, לכן אינם נחשבים אילן אם הם קטנים ונמוכים כל כך, שאפשר ללקט את הפירות בלא לטפס עליהם בחבל.

א-ו ודייני גולה, שמואל וקרנא שהם דייני הגולה, אמרי, אומרים אלו אילנות נחשבים

המגדל קב פירות אסור לקוצו. רשב"ם.

בכלל השוור. כי די לנו שנכלול אילנות קטנים בשם אילן, מה שאין כן דקלים שאינם נקראים אילנות אלא רק כשאין אילנות וגפנים בשדה, אי אפשר לכוללם בשם אילן, כאשר יש בהם שינוי נוסף, שהם קטנים.

1. כך פירש הרשב"ם, וכתב בכוס ישועות [סט ב] כי דברי הרשב"ם נאמרו רק בשאר אילנות, אבל בדקלים, אם אין שם אלא נמוכים, אינם